

Zarina BEKNIYOZOVA,
O'zbekiston Milliy universiteti tayanch doktoranti
 E-mail: zarinbekniyozova77@gmail.com
 Tel: (97) 431 37 22

F.f.d SH.A.Kenjaboyev taqrizi asosida

THE IMPORTANCE OF THE CLIL METHOD IN TEACHING ENGLISH LANGUAGE TO FUTURE VETERINARIANS

Annotation

This article analyzes the advantages of using the CLIL method in teaching English to veterinary students. Emphasis is placed on the integration of science and language in English classes for English language teachers. Some practical examples, exercises and recommendations for teaching English to veterinary students through CLIL are provided.

Key words: Veterinary, CLIL, English, teaching, student, method, teacher, subject, lesson.

ЗНАЧЕНИЕ МЕТОДА CLIL В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ БУДУЩИХ ВЕТЕРИНАРОВ

Аннотация

В данной статье анализируются преимущества использования метода CLIL при обучении английскому языку студентов-ветеринаров. Особое внимание уделяется интеграции науки и языка на уроках английского языка для учителей английского языка. Приводятся некоторые практические примеры, упражнения и рекомендации по преподаванию английского языка студентам-ветеринарам с помощью CLIL.

Ключевые слова: Ветеринария, CLIL, английский язык, преподавание, студент, метод, метод, преподаватель, предмет, урок.

BO'LAJAK VETERINARLARGA INGLIZ TILI FANINI O'QITISHDA CLIL USULINING AHAMIYATI

Annotatsiya

Mazkur maqolada ingliz tili fanini veterinariya talabalariga o'qitishda CLIL usulini qo'llashning afzalliklari tahliliy bayon etiladi. Ingliz tili fani o'qituvchilari uchun ingliz tili darslarida fan va til integratsiyasini amalga oshirishga urg'u berilgan. Ingliz tili darslarini veterinariya talabalariga CLIL usuli orqali amalga

oshirish uchun ba'zi amaliy misollar, mashg'ulotlar va tavsiyalar keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Veterinariya, CLIL, ingliz tili, o'qitish, talaba, usul, metod, o'qituvchi, fan, dars.

Kirish. Bugungi kunda ingliz tili fanini o'qitish, o'rganish har yilgidan kengayib bormoqda. Har bir soha rivoji uchun ingliz tilini bilish talabi kuchaygan. Shuning uchun barcha sohada ingliz tilini o'qitishning yangicha metod va usullarini qo'llash o'qituvchi va o'rganuvchilar uchun tilni yanada tez o'rganish imkonini beradi. Shunday usullardan biri Veterinariya sohasi talabalarini o'qitishda samarali bo'lish uchun, CLIL (Content and Language Integrated Learning) usulini qo'llash juda muhimdir. Bu usul, talabalar o'zlarini ekspertlik sohasini rivojlanishiga imkon beradi va ular ingliz tilini o'rganish orqali ilmiy ma'lumotlar oladi.

CLIL, "Content and Language Integrated Learning"ning qisqartmasi hisoblanadi. Bu metoddan foydalanish maqsadi ta'limni o'qitish va tili o'rganishni birga birlashtirishdir. O'quvchilar o'zlarini biror mavzu bo'yicha o'qish orqali ham, shuningdek, bir nechta tillarda kompetentlikni rivojlantirishadi. Bu usul o'qituvchilar uchun ham muhim, chunki ular ikki yoki undan ko'p sohada malakali bo'lishlari kerak.

CLIL metodida darslar, ma'lum bir fan (biologiya, matematika, san'at va boshqalar) orqali o'tkaziladi va o'quvchilar o'rganayotgan tilni, ya'ni fan tilini, bir yoki bir nechta ilovalarda amaliyotga o'tkazishadi. Bu metoddan foydalangan o'quvchilar tezroq mavzuga bo'lgan qiziqishlarini oshirishadi va ularning tili bo'yicha ko'nikmalarini mustahkamlanadi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. CLIL (Content and Language Integrated Learning) usuli orqali veterinariya sohasi talabalariga ingliz tilini o'qitishda dunyoda bir nechta ilmiy ishlar amalga oshirilgan. Bu sohada quyidagi professor olimlar ilmiy tadqiqotlar va loyihalar tuzishganlar. Dr. Harold Davis, Dr. Susan Jones ilmiy jurnallarda ingliz tilida chop etilgan maqolalar, talabalarning ingliz tilini rivojlantirish va tibbiyot sohasidagi ma'lumotlarni oshirishga qaratilgan tadqiqotlardir.

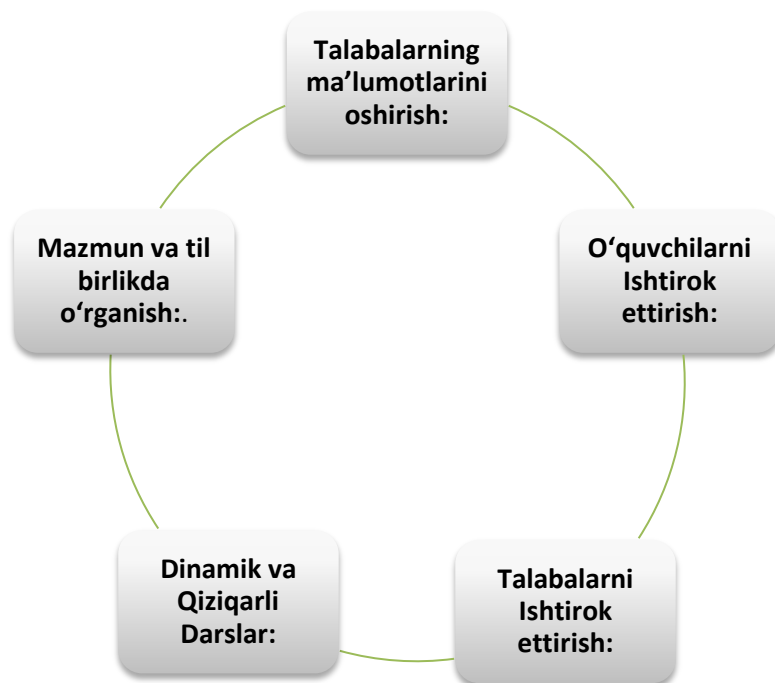
Tadqiqot metodologiyasi. CLIL usuli bilan amaliy mashg'ulotlar Prof. Jane Willis, Dr. Dave Willis Amaliy mashg'ulotlarni tuzishda va talabalar bilan CLIL usulini qo'llashda olingan tajribalarni o'rganishgan. Dr. Fiona Villiers Veterinariya tibbiyoti sohasidagi darslarni ingliz tilida o'qitish va o'rganishga yo'naltirilgan tadqiqot. Ingliz tili bilan o'qitishning ko'rsatkichlari Prof. David Marsh, Anne Maljers CLIL usuli bilan o'qitishni rivojlantirish, talabalarning mavzuni tushunishini va ingliz tilini rivojlantirishiga bag'ishlangan tadqiqotlar. Bu mualliflar va tadqiqotchilar, veterinariya sohasida ingliz tilini CLIL usuli orqali o'qitishga oid bir nechta ilmiy ishlar tuzib bormoqda. Bu ishlar, talabalarni tibbiyot sohasida xalqaro hamkorlikni rivojlantirish va ingliz tilini amaliy ravishda o'rganishda ko'maklashgan.

Koch, Yuksel va Altun fikriga ko'ra, CLIL ikki yo'naltirilgan ta'lim usuli bo'lib, unda talabalar bir vaqtning o'zida tilni ham, mavzu mazmunini ham o'rganadilar. CLIL tilni o'rganish maqsadida tarkibni fanni birlashtirish usulidir. Tarkib fan, tarix, adabiyot, tabiiy va boshqalar kabi har qanday tildan tashqari fanlar bo'lishi mumkin. Ushbu o'qitish usuli 1960-yillarda Kanadada amaliyotga tatbiq etilgan va Yevropada so'nggi 20 yil ichida ommalashib bormoqda.

CLIL – til darslariga tildan tashqari mazmunlarni integratsiyalash orqali tilni o'rgatish usuli. Tilga oid bo'lmagan fandan, ijtimoiy fanlardan tortib adabiyotgacha bo'lgan har qanday fan bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, u kognitiv, madaniy xabardorlik va umumiy akademik bilim kabi boshqa ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Tahlil va natijalar. CLIL usulini keng tatbiq etishda bir qancha to'siqlar, xususan, malakali o'qituvchilar va tegishli resurslarning yetishmasligi kabi to'siqlar ko'rsatilgan. Bunda e'tiborni o'qituvchilar va resurslarni rivojlantirishga qaratish tavsiya etiladi. CLIL metodining afzalliklari o'quvchilarning umumiy bilimlarini oshirish, maqola tili yoki tillarini o'rganish va ijtimoiy-ma'naviy taraqqiyotlarini ta'minlashdir.

CLIL usulini veterinariya talabalari uchun samarali qo'llash, ularni ham tibbiyot sohasida ma'lumotlarni oshirish, ham ingliz tilini amaliy ravishda o'rganishda ko'maklashadi. Ingliz tili o'qituvchilari va talabalari uchun CLIL usulini qo'llash, o'quv jarayonini kengaytirish, ekspertlikni oshirish, va til kompetensiyasini rivojlantirishda samarali usul bo'lib hisoblanadi.

1-chizma

CLIL (Content and Language Integrated Learning) metodini ingliz tili darsida qo'llashning bir nechta afzalliklari mavjud:

1. Mazmun va til birlikda o'rganish: Bu usul, tili va fanni birlikda o'rganish orqali integratsiyani kuchaytiradi.
2. Talabalarning ma'lumotlarini oshirish: fan tili orqali o'qitish, talabalarga ilmiy ma'lumotlar o'rganishda va ma'lumotlarni kengaytirishda yordam beradi.
3. Til ko'nikmalarini rivojlantirish: Ingliz tili darslari orqali boshqa sohalar bilan bog'langan vazifalarni bajarganda, talabalarning til ko'nikmalarini rivojlantirishadi.
4. Talabalarni darsga aktivligini oshirish: CLIL metodida amaliy mashg'ulotlar va ilmiy muhokamalar o'quvchilarni aktivlashtirishda va o'z fikrlarini bayon qilishda ishtirok ettirish uchun fursatlar yaratadi.
5. Dinamik va qiziqarli darslar: Fan orqali o'qitish, darslarni talabalarga qiziqarliroq va dinamik qiladi, shuningdek, talabalarning motivatsiyasini oshiradi.

Bu afzalliklar, o'quvchilarning ingliz tili bo'yicha malakalarini oshirish va umumiy bilimlarini integratsiyalash orqali mustahkamlash uchun qulaydir.

CLIL (Content and Language Integrated Learning) usuli, bu muammolarga o'ziga xos yechim beradi CLIL, til va fanlarni birgalikda o'qitishning integratsiya qilishini ta'minlaydigan modern o'qitish usulidir. Veterinariya sohasida bu usulni qo'llash, talabalarga soha bo'yicha ma'lumot olish va ingliz tilini samarali o'rganish imkonini beradi. Bu usulni ingliz tili darslarida quyidagicha qo'llash mumkin:

1. Terminlarga ta'rif berish: Namuna: Veterinariya anatomiyasini ingliz tilida o'qitishda ingliz tilida, "femur" va "humerus" kabi ifodalanadigan ifodalarni ishlatib, itning sosti tizimining anatomiyasini muloqot qilish mumkin.

Hayvonlarga xos holatlarni ingliz tilida misollar taqdim etish.

Namuna: "Katta muammoga ega bo'lgan bir mushuk kasalligini tahlil qilib, bilan simptomlar, tan diagnoslar va davolash rejalarini ingliz tilida muloqot qilish..

3. Amaliy mashg'ulotlar:

Amaliy mashg'ulotlarga oid ma'lumotlarni ingliz tilida o'tkazish. Namuna: Laboratoriya mashg'ulotlari davomida ingliz tilida buyurtma bering, talabalarga amaliy mashg'ulotlar haqida izohlarni berish.

4. Lugʻat Yaratish:

Ingliz tilidagi veterenariya terminologiyasini darslikka qoʻshish.

Namuna: “Vaksinatsiya”, “neuterlash” va “parazitologiya” kabi terminlarni oʻz ichiga olgan soʻzlarni darslikka qoʻshish.

5. Uchrashuvlar tashkil qilish:

Ingliz tilida gaplashuvchi mutaxassislar, olimlar bilan uchrashuvlar tashkil qilish.

6. Multimedialardan foydalanish

Ingliz tilidagi videolar, maqolalar va podkastlarni qoʻllash. Ingliz tilida veterenariya tibbiyotda amaliyoti koʻrsatadigan video bilan tanishib, uning haqida talabalar bilan ingliz tilida muloqot qilish.

7. Interaktiv muloqotlar: Guruh muloqotlari va munozaralarni ingliz tilida tashkil etish. Veterenariya tibbiyotdagi maʼnaviy muammolari haqida muloqotni boshlash, talabalarni oʻz fikrlarini ingliz tilida ifodalashga koʻnikmasini oshirish.

Xulosa va takliflar. CLIL usulini veterinarya talabalari uchun samarali qoʻllash, ularni ham tibbiyot sohasida maʼlumotlarni oshirish, ham ingliz tilini amaliy ravishda oʻrganishda yordam beradi. Ingliz tili oʻqituvchilari va talabalari uchun CLIL usulini qoʻllash, oʻquv jarayonini kengaytirish, ekspertlikni oshirish va til kompetentsiyasini rivojlantirishda samarali usul boʻlib hisoblanadi. Bu usul, oʻqituvchilar va talabalar oʻrtasidagi aloqani mustahkamlash, maʼlumotlarni integratsiya qilish orqali fikr bildirishga imkon beradi.

CLIL usulini boʻljak veterinarlarni oʻqitish jarayonida qoʻllash, oʻqituvchilar uchun oʻzaro hamkorlik imkonini yaratadi. Maqolada taʼkidlangan tavsiyalar va amaliy misollar, boʻljak veterinarlarga ingliz tilini oʻqitishida CLIL usulini talabalarga fan va tilni bir paytda oʻrganishda ijobiy natija beradi.

ADABIYOTLAR

1. Coleman, J. (2006). English-medium teaching in European higher education. *Language Teaching*, 39(1), 1-14.
2. Koç, Ö., Yüksel, G. and Altun, E. (2021) Technology Acceptance and Usage Behaviour of Content and Language Integrated Learning Teachers in Turkey. *English Language Teaching Educational Journal*, 4, 113-124
3. Diab, A.A.M., Abdel-Haq, E.M. and Aly, M.A.S. (2018) The Effectiveness of Using Content and Language Integrated Learning (CLIL) Approach to Enhance EFL Student Teachers' Cultural Awareness.
4. Coyle, D. (2009). Promoting cultural diversity through intercultural understanding: A case study of CLIL teacher professional development at in-service and pre-service levels. *Linguistic Insights – Studies in Language and Communication*, 92, 105-124.
5. Fortanet-Gómez, I., & Bellés-Fortuño, B. (2008). The relevance of discourse markers in teacher training courses for Content and Language Integrated Learning in higher education. In O. Martí Arnáinz & M. P. Safont Jordá (Eds), *Achieving multilingualism: Wills and ways. Proceedings of the First International Conference on Multilingualism (ICOM)*. Castelló de la Plana (pp. 149-159). Universitat Jaume I
6. Ball, P., Kelly, K., & Clegg, J. (2015). *Putting CLIL into practice*. Oxford, UK: Oxford University Press.
7. Wolff, D. (2009). Content and language integrated learning. In K. Knapp & B. Seidhofer, *Handbook of foreign language communication and learning* (pp. 545-572). Berlin: De Gruyter.